Kandidatuppsats om boken

GNU/Linux, Apache och Nätverk

Andreas Önnebring

Lunds universitets författarskola

21 januari 2013

Innehåll

1 Inledning 3

2 Bakgrund 3

3 Status just nu 3

4 Läsartilltal 4

5 Språk 4

6 Svårighetsnivå 5

7 Tabeller och bilder 5

8 Skrivprocess 6

9 Utvecklas 6

10 Copyleft 7

11 Arbeta med under termin 4 9

12 Kurslitteratur 10

13 Respons och handledning 11

14 Avslutning 12

A Litteraturlista databöcker 13

B Litteraturlista skrivande 14

1 Inledning

Jag beskriver här stilen i, och skrivprocessen för, min bok *GNU/Linux, Apache och Nätverk*. Det är en bok för relativt datorkunniga personer, inte nybörjare utan sådana som vill jobba som systemadministratörer och sköta datorer med GNU/Linux som operativsystem.

Genre kan vara kreativ icke-fiktion. Jag försöker vara personlig med lite anekdoter och skämt, men ändå ha hög faktadensitet. Boken är avsedd att kunna användas både som lärobok och läsebok. Många läsare kommer redan att kunna vissa delar, men det borde vara lite nytt för de flesta. Det finns redan många bra böcker på engelska i detta ämne, men få på svenska.

2 Bakgrund

Allt började med att jag läste en bok som heter *Effektivare Linux* och hittade ca 20 fel i den. Jag mejlade författaren, som även visade sig äga förlaget. Han föreslog att vi skulle skriva nästa bok tillsammans, men sen hade han inte tid med det. Så jag skulle skriva hela själv. Jag skrev på ett avtal med förlaget terminen innan jag började författarskolan. På författarskolan har jag lärt mig mera om skrivande, och tränat mig på att ge och få respons. Jag har även andra läsare som kan mer om ämnet.

3 Status just nu

Boken har nu 159 sidor och 18 påbörjade kapitel, se rubrikerna i början av utdraget. Av kapitlen är nog enbart det första helt klart, men flera är nästan klara. Målet har redan från början varit ca 180 sidor. Det kan bli lite mer än det, men förmodligen inte mer än 200 sidor.

4 Läsartilltal

De pronomen jag använder mest är man, jag och du. Jag använder ”man” när jag menar jag och andra. I de fall där det enbart är jag som avses skriver jag ”jag”. Vänder jag mig direkt till läsaren skriver jag ”du”. Däremot försöker jag undvika ”vi”, boken har ju bara en författare och det är inte säkert att läsaren känner igen sig i ett gemensamt vi.

Att använda ”man” tycker jag fungerar bra. Det kan syfta på systemadministratörer i allmänhet, även läsaren. Däremot vore det fel att skriva man där jag enbart menar jag. På 153 sidor finns ordet man på 220 ställen, jag på 93 och du på 151 ställen. Jag skriver inte mycket i tredje person, han förekommer bara på 6 ställen där det syftar på en tidigare nämnd person. Ordet hon finns inte alls än.

Att använda jag och du istället för, till exempel ”författaren” och ”läsaren” ger mer livfull och personlig text tycker jag. Så gör flera av författarna till de böcker jag nämner i litteraturlistan.

5 Språk

Jag försöker i stor utsträckning använda svenska termer, men ibland med de engelska inom parentes. Ska man arbeta inom det här området bör man veta vad saker heter på båda språken. Googlar man ett begrepp ger det flera träffar om man skriver på engelska. Men jag läser själv snabbare på svenska än på engelska, och om läsaren ska berätta för andra vill han eller hon nog använda de svenska orden. Jag tror det finns en marknad även för svenska böcker inom detta ämne. Man bör förstås även läsa engelska böcker, och det ger jag många tips till.

Jag varierar meningslängd och styckelängd, delvis beroende på svårig-

hetsnivå i aktuellt stycke. Allra första meningen är enbart ett ord, som förklaras i de närmast följande styckena. Och på sätt och vis i hela boken.

6 Svårighetsnivå

Det är alltid svårt att veta vilken nivå man ska förklara saker på. Varje läsare har sin egna förförståelse, och vad den innehåller vet inte jag. Min kompromiss är att skriva på det sätt som jag själv skulle vilja läsa. Och ge många boktips för vidare läsning. Ofta lär man sig inte en sak förrän man har sett det förklaras på olika sätt.

Vad som är grundläggande kunskaper och vad som är överkurs är inte lätt att avgöra. Jag markerar ibland det i texten på olika vis, men alltför svåra saker har jag valt att inte ta med. Eller bara nämna att de finns och låta läsaren förkovra sig från andra källor.

7 Tabeller och bilder

Jag försöker lätta upp texten med lite tabeller och bilder. Jag är inte bra på att rita, så fyra bilder har förlaget och jag beställt av en professionell tecknare. Några enklare bilder har jag gjort själv, och på ett ställe har jag en skärmdump av ett fönster. Det kan bli flera bilder på programfönster inlagda i boken, även om de flesta verktygen jag beskriver är textbaserade. Boken kommer bli helt i svartvitt, färg är inte värt den extra kostnaden.

När det är programkod, eller enstaka kommandon, byter jag till skrivmaskinsfont. Till exempel `ls -ltr|tail -2`. Det blir tydligare så.

Hela boken skrivs i LaTeX, ett ganska avancerat typsättningssystem. Jag kunde grunderna i det sen tidigare, men har fått lära mig mera och googla ofta om det.

8 Skrivprocess

Jag har en tendens att skjuta upp saker, så det har varit bra med skolans delmål med 15 sidor varje skrivperiod. Och att få feedback av handledare och kurskamrater. Språkligt har inte författarskolan påverkat mig så mycket, tror jag, utan jag lärde mig mer om det på A-kursen i svenska och när jag läste akademiskt skrivande. Eller känns det bara så för att jag inte har distans till FFS än, om några år kanske jag kan se mera vad jag lärde mig på FFS. Däremot ser jag redan nu att FFS har lärt mig om kreativitet, andra genrer och lite stilistik (som kunde varit mera). Och inte minst har det varit bra att ha gemenskap med alla kurskamrater som också har en bok som mål.

Med mitt ämne behövs mycket research, jag har nog läst ca 100 sidor för varje skriven sida (om man även räknar åren innan FFS). Det tar tid att läsa, men det är viktigt att fakta stämmer och att det är ett relevant och lagom urval.

Men jag läser inte enbart databöcker, all läsning är bra läsning. Jag tycker att jag har haft nytta av att läsa såväl kurslitteratur som annat.

9 Utvecklas

Vad behöver jag utveckla? Bättre disciplin: skriv, skriv och skriv. Ett exempel på mitt uppskjutande kan ses i figur 1 där man kan se antalet sidor per dygn för en 35-dagars skrivperiod. Många tomma staplar, och det mesta skrevs dagarna precis innan deadline. Men jag tänker en hel del innan jag skriver. Någon har kallat det för BBB-tankar, där de tre B:na står för bed, bus och bath. Många idéer kommer när jag gör något annat. Utöver de tre B är promenader också bra för tänkandet.

Jag behöver även läsa mera. Av alla möjliga kategorier av text. Jag tyc-

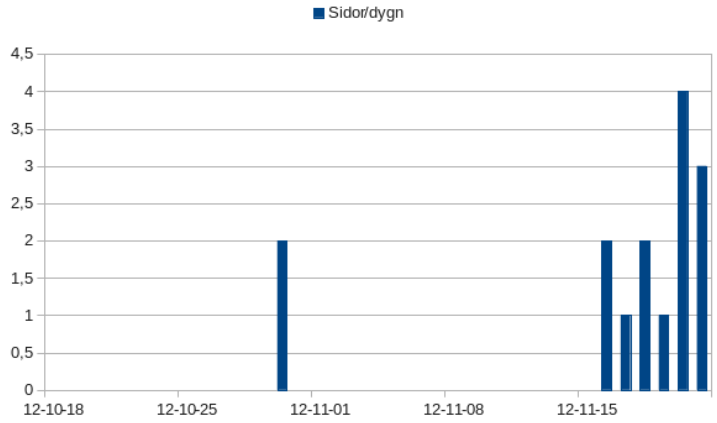

Figur 1: *Sidor per dygn*

ker att jag fått annat sätt att se på (även) skönlitterära texter efter ha gått författarskolan, jag förstår lite mer vad författaren har tänkt. Eller inte tänkt.

Eventuellt kommer jag prova att översätta några science fiction-berättelser, både som språklig träning och övning i att tänka skönlitterärt. Det kan hända att det kommer någon skönlitterär bok från mig senare, men först måste jag bli klara med GLAN (som jag förkortar namnet på min bok till).

Science fiction-uppgiften var bland de roligaste av de obligatoriska uppgifterna. Även sagan termin 1 och barnlitteratur senare var intressant. Däremot har jag svårt för alla uppgifter med dialog – jag har inte många repliker i min bok (kanske tre).

10 Copyleft

Jag bestämde mig redan från början att släppa boken under en fri licens, alltså tillåta att andra laddar hem den fritt och gratis från nätet. Förlaget var helt med på den idén, de har flera böcker som är fria. Vi hade lite diskussion om det skulle vara någon Creative Commons eller FDL (GNU Free

Documentation License). Tobias på förlaget tyckte FDL och jag håller med. Skillnaden är att med CC kan man begränsa mera, till exempel förbjuda tryck men tillåta egen nerladdning. Med FDL är allt tillåtet, utom att göra den ofri. De som laddar hem min text får använda, modifiera, skriva ut och till och med trycka den. De får sätta sitt eget namn som författare, men de får inte hindra andra att få samma friheter. Alltså inte byta från copyleft till copyright.

Vi räknar med att sälja ganska många tryckta böcker ändå. Här är några argument för att ha copyleft:

- Det jag skriver om är fritt, så varför kan inte dokumentationen vara det?
- Varje nerladdning är inte en missad försäljning, de flesta skulle ändå inte köpt det de laddar ner.
- Många som vill läsa en bok köper den.
- Skrivarbläck och papper är inte gratis, och hur kul är det med 180 lösa A4? (Iofs är läsplattor ett nytt "hot", men det kan jag bjuda på).
- Jag har några andra jobb, författande är bara sidoprojekt.
- Det är första boken för mig. (You get the first fix for free).
- Förlaget var helt med på fri licens, det var de som föreslog innan jag frågade (men hade tänkt fråga).
- Det kan finnas personer som hittar PDF:en via Google, gillar det de ser och sen köper boken. (Jag har gjort så nån gång).
- Jag kanske ska skaffa plusgiro-konto för valfri donation.
- Den kommer finnas som billig PDF för dem som väljer att betala.

Frihet är mer än gratis. På engelska är det samma ord, men tänk mer på free speech än free beer. Min bok är inte bara gratis, den är fri. Ni kan använda texten som ni vill. Kopiera, översätt, kommentera, sprid på piratbukten eller vad ni vill. Men bidra även du: skriv nästa bok, rätta min eller liknande. Och köp gärna min om du gillar innehållet, det är fortfarande trevligt att bläddra i en pappersbok och ser snyggt ut i bokhyllan. Kostnaden för inköp av böcker är lägre än värdet av tiden för att tillägna sig dem.

11 Arbeta med under termin 4

Målet är att ha en tryckt bok till Bokens dag. Alltså färdigt manus till 2013-05-03. För att nå det behöver jag bli färdig med alla påbörjade kapitel. Jag har kommit så långt att jag får välja ut saker att hoppa över eller nämna mer kortfattat än vad jag tänkt. Men en fördel med databöcker är att man kan släppa en andra (och tredje) förändrad utgåva. Det händer nya saker hela tiden inom området. Grunderna är dock desamma, och jag har försökt att göra boken ganska tidlös och långvarig. Men när jag har första upplagan klar borde det gå ganska lätt att lägga till mera och redigera det gamla senare. Den fördelen har man inte i en skönlitterär roman.

Jag måste prioritera skrivande mera under våren, men det går nog bra. Jag har ju ca 80% klart. Och har läst på mycket under de har terminerna, och jobbar med systemadministration ”på riktigt” också. Det är flera personer som har lovat att läsa och kommentera nu under våren. Men det kan gå fort till tredje maj . . .

Läsandet blir man aldrig klar med, det finns alltid mera man vill lära sig. Det svåra är att veta när man är tillräckligt klar för att skriva om det man har läst. Ofta blir det som sagt ca hundra sidor läst för varje skriven. Har jag läst en bok på 300 sidor har jag material till 3 sidor, och de som vill lära sig

mera får läsa själva i boken som jag tipsar om i slutet av kapitlet.

Ibland kan det vara svårt att välja ut vilket jag ska nämna i min bok. Det får inte vara för svårt, men inte heller för lätt. Ett sätt att tänka är att fundera på vad jag själv skulle vilja veta för 10-15 år sen. Alltså skriva en bok som jag själv vill läsa. Och hoppas att andra vill läsa detsamma.

Jag gjorde alla uppgifter första terminen på FFS, därefter har jag skjutit upp vissa moment. Skyllt på att jag måste skriva bok och jobba. Vet inte om det var rätt prioritering, men gjort är gjort. Relativt stor textmassa har jag. Förmodligen inte felfri, men ganska genomarbetad. Den perfekta boken vet jag inte om den finns, men jag har läst andra böcker som är sämre än min.

En stor förebild för min bok är Nemeth et al. (2010). *Unix and Linux System Administration Handbook*. Den är mycket bra. Deras fjärde upplaga har 1279 sidor och jag har tidigare även läst andra och tredje upplagan. Den är förebild både för innehåll och stil. Men det finns många andra bra böcker, varav många från förlagen O'Reilly och Apress. Svenska böcker i det här ämnet finns det dock bara ca fyra bra.

12 Kurslitteratur

Av böckerna på kursens litteraturlistor hade jag läst *Skrivboken* och *Textvård* tidigare (2006 och 2008). Övriga böcker i litteraturlistan har jag läst under tiden på FFS. Bäst tyckte jag att *The Cambridge Introduction to Creative Writing* var, men den är lite mer avancerad så det är nog rätt att ha den under tredje terminen.

Jag gillade även Goldbergs *Writing Down the Bones* liksom King och Hägg.

Av böcker som inte är med på listorna för LUFS, men som jag ändå haft nytta av kan jag nämna Maria Küchens *Att skriva börjar här Version 2.0* och

Jan Guillous *Ordets makt och vanmakt*. Svenska skrivregler står som referenslitteratur, men den bör man gärna läsa hela. Plus att ha som uppslagsbok. En annan riktigt bra bok, men mer för akademiskt skrivande, är *Att skriva en bra uppsats* av Rienecker och Jörgensen.

13 Respons och handledning

Det har varit intressant att få respons, både på bokskrivandet och de andra uppgifterna. Det är även nyttigt att träna på att ge respons, även om jag inte tycker att jag är så bra på det (är ofta för kortfattad). Även handledningen har varit bra, handledaren har hittat fel som jag själv inte har upptäckt. Men mest feedback har jag fått från min chef på LTH, han kan både ämnet och om skrivande. Jag har varit öppen med att visa min text, den har funnits på webben under skrivandets gång, och kommer finnas kvar där även när den är tryckt.

Jag vet inte om jag hade kommit lika långt i skrivandet om jag inte hade gått på författarskolan, men jag är ganska säker på att boken blir lite bättre än vad den annars hade varit, tack vare terminerna på FFS. Skriva är inte alltid lätt, men ofta ganska kul när det går bra. Att kunna uttrycka sig språkligt, och försöka anpassa stil och kunskapsnivå efter läsarnas förkunskaper, är nyttigt att kunna. Varje gång man trycker på tangentbordet har man 29 bokstäver, och många andra tecken, att välja på, så redan på några sidor blir det väldigt många olika texter som det skulle kunna bli. Varje ord är ett val, kanske inte alltid det bästa ordet, men ofta tillräckligt bra för att någon annan skulle vilja läsa. Jag vill inte bli författare på heltid, men kommer ha nytta av åren på FFS i många sammanhang.

14 Avslutning

Boken är ganska nördig, den kommer inte bli någon bästsäljare, men några köpare lär den väl få. Det finns många som arbetar med, eller vill arbeta med, de saker jag beskriver och berättar om. Huruvida de gillar den återstår att se. Men Internet lär finnas kvar länge, och det behövs alltid folk som förstår hur det fungerar.

I Appendix A finns bokens litteraturlista. Den ska bli längre. Jag ska bara läsa flera böcker först, och välja ut några till redan lästa.

I Appendix B finns litteraturlista för skrivande.

De 50 sidorna i utdraget är kapitelrubrikerna och hela kapitlen 1, 2, 3, 4, 11 och 12. (I boken motsvarar det sidorna 3, 9-31, 34-39, 95-107, 109-115).

A Litteraturlista databöcker

Aitchison, Ron (2005) *Pro DNS and BIND*: Apress
Andreasson, Oskar. *Iptables Tutorial*
http://www.frozentux.net/documents/iptables-tutorial/
Barski, Conrad (2010). *Land of Lisp*: No Starch Press
Christiansen, Tom & D Foy, Brian & Wall, Larry (2012) *Programming Perl* 4th ed: O'Reilly
Christiansen, Tom & Torkington, Nathan (2003). *Perl Cookbook*: O'Reilly
Comer, Douglas E. (2005). *Internetworking with TCP/IP*: Addison-Wesley
Fall, Kevin R. & Stevens, W Richard. (2011). *TCP/IP Illustrated*: Addison-Wesley
Hagberg, Tobias (2010). *Effektivare Linux* andra upplagan: HME Publishing
Kernighan, Brian & Pike, Rob (1984). *The Unix Programming Environment*: Prentice Hall
Kernighan, Brian & Ritchie, Dennis (1988). *The C Programming Language*: Prentice Hall.
Kihl, Maria (2006). *Datakommunikation : en inledande Översikt*: Studentlitteratur, Häftad 2006, e-bok 2010.
Kihl, Maria & Andersson, Jens A. (2008). *Internet*: Studentlitteratur
Liu, Cricket & Albitz, Paul (2006). *DNS and BIND*: O'Reilly
Nemeth et al. (2010). *Unix and Linux System Administration Handbook*: Prentice Hall
Nilsson, Jesper (2012). *Ubuntuboken* andra upplagan: HME Publishing
Purdy, G.N. (2004). *Linux iptables Pocket Reference*: O'Reilly
Salus, Peter (1994). *A Quarter Century of UNIX*: Addison-Wesley
Schwartz, Randal L. & D Foy, Brian & Phoenix, Tom (2011) *Learning Perl* 6th ed.: O'Reilly
Stroustrup, Bjarne. (1997). *The C++ Programming Language*: Addison-Wesley
Suehring, S & Ziegler, R.L. (2006). *Linux Firewalls*: Pearson Education
Walleij, Linus (2006). *Att använda Linux och GNU* andra upplagan: Studentlitteratur

B Litteraturlista skrivande

Bech-Karlsen, Jo (1999) *Jag skriver, alltså är jag : en bok för fackskribenter som vill berätta*. Studentlitteratur
Burton, Nina (1988) *Den hundrade poeten, tendenser i fem decenniers poesi*. Tiden
Fitzgerald, F. Scott (2010) *Den store Gatsby*. Bakhåll
Flaubert, Gustave *Madame Bovary*
Goldberg, Nathalie (2005) *Writing Down the Bones: Freeing the Writer Within*. Shambala Publications
Guillou, Jan (2010) *Ordets makt och vanmakt*. Pocketförlaget
Holmberg, Claes-Göran (1999) *Epikanalys : en introduktion*. Studentlitteratur
Hägg, Göran (2004) *Nya författarskolan*. Wahlström & Widstrand
King, Stephen (2001) *Att skriva: en hantverkares memoarer*. Bra böcker
Küchen, Maria (2007) *Att skriva börjar här Version 2.0*. Ordfront
Lindgren, Astrid (2007) *Det gränslösaste äventyret: om böcker och att skriva för barn*. Eriksson & Lindgren
Morley, David (2010) *The Cambridge Introduction to Creative Writing*. Cambridge University Press
Rienecker och Jörgensen (2008) *Att skriva en bra uppsats*. Liber
Sofokles (2003) *Antigone*. Ellerströms förlag
Strömquist, Siv (2005) *Skrivboken : skrivprocess, skrivråd och skrivstrategier*. Gleerups
Svenska språknämnden (2000) *Svenska skrivregler*. Liber
Svenska språknämnden (2006) *Textvård: att läsa, skriva och bedöma texter*. Norstedts
Tafdrup, Pia (2002) *Över vattnet går jag : skiss till en poetik*. Ellerströms
Thurén, Torsten (2006) *Författarens verktygslåda : att läsa och skriva sakprosa*. Liber
Tranströmer, Tomas (2011) *Samlade dikter 1954-1996*. Bonnier Pocket
Ödeen, Mats (2005) *Dramatiskt berättande : om konsten att strukturera ett drama* 2. uppl. Carlsson